

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 — 'S-GRAVENHAGE — TEL. 614941

MINISTERRAAD 21 SEP. 1984

05 OKT. 1984

13 / Resp + A

13 / Jaarwaard

348437
20-9-84

B
KJ

Aan de Minister-President
Voorzitter van de Raad van Ministers

[Handwritten signature]

Dienstonderdeel: Directie Integratie Europa

Datum: 19 september 1984

Onderwerp: Opvattingen aangaande de werkzaamheden van het ad-hoc Comité met betrekking tot de toekomst van de Gemeenschap (Dooge Comité)

Kenmerk: DIE-137

TER BEHANDELING IN DE EERSTVOLGENDE MINISTERRAAD

De Coördinatie Commissie heeft op 4 en 11 september jl. overleg gevoerd over de beide comité's, die door de Europese Raad van Fontainebleau zijn ingesteld. Op 4 september vond in de Coördinatie Commissie aan de hand van een notitie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een gedachtenwisseling plaats over de mogelijke Nederlandse inbreng in het Comité Dooge. Deze notitie, die in het licht van de discussie is aangepast, bied ik ./. U hierbij ter bespreking in de Ministerraad aan.

De notitie bevat een eerste, voorlopige aanzet voor de Nederlandse stellingname in het Comité. Ik stel mij voor om op de materie terug te komen na afloop van de eerste bijeenkomst van het Comité, die thans voorzien is op vrijdag 28 september a.s. Dit geldt in het bijzonder voor wat betreft eventuele nieuwe aktieterreinen, die de Gemeenschap in de toekomst zou kunnen gaan betreden. T.a.v. dit aspect, dat in de notitie nog niet is uitgewerkt, zal nader interdepartementaal overleg worden gevoerd.

Voor de goede orde deel ik U mede dat de notitie informeel ter kennis is gebracht van onze Benelux-partners. Getracht zal worden om in het Comité de opvattingen van de drie Benelux-landen waar mogelijk op elkaar af te stemmen, teneinde in het Comité een grotere inbreng te hebben.

Spoedshalve zend ik afschrift dezes rechtstreeks aan de leden van de Ministerraad en alle staatssecretarissen toe.

DE STAATSSECRETARIS VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

[Handwritten signature]

DIE(I2) 19.9.1984

Opvattingen aangaande de werkzaamheden van het ad-hoc Comité met betrekking tot de toekomst van de Gemeenschap

Inleiding

De eerste aanleiding voor de werkzaamheden van het ad hoc Comité lijkt gelegen in het dynamisch en evolutief karakter van de Gemeenschappen waaruit de noodzaak voortvloeit periodiek vast te stellen welke aanpassingen nodig zijn om de structuren in overeenstemming te brengen met de opgetreden veranderingen en wegen te openen voor nieuwe ontwikkelingen. Dit is bijzonder opportuun aan de vooravond van de toetreding van twee nieuwe lidstaten, waardoor het oorspronkelijk aantal leden zal zijn verdubbeld, maar waarbij tevens kan worden vastgesteld dat de Gemeenschappen voor afzienbare tijd hun maximale omvang zullen hebben bereikt.

Het lijkt derhalve juist dat het Comité bij zijn werkzaamheden een zwaartepunt legt op de institutionele vraagstukken. Het Comité zou echter een zeker evenwicht dienen na te streven in zijn uiteindelijke uitspraken tussen institutionele en materiële kwesties. Het zou derhalve mede accenten dienen te plaatsen op die terreinen van Gemeenschapsactiviteit wier ontwikkeling de Europese integratie zou versterken. Vervolgens zou het Comité actieterreinen kunnen aanwijzen waarop een vorm van Europese samenwerking nuttig lijkt in het perspectief van de Europese Unie. Teneinde de relevantie van haar arbeid te optimaliseren zouden haar uitspraken ten aanzien van laatstgenoemde categorie van

onderwerpen globaal kunnen blijven, zulks in tegenstelling tot haar uitspraken met betrekking tot eerstgenoemde categorieën.

Het Comité zou zich voorts dienen in te spannen duidelijke uitspraken te doen. Het behoeft daarbij niet de consensus na te streven. Het lijkt de discussie in de Europese Raad te verrijken indien deze laatste zou kunnen kiezen uit diverse opties en argumentaties.

Teneinde de werkzaamheden van het Comité ook op langere termijn van waarde te doen zijn lijkt het aangewezen dat het omtrent zijn bevindingen ook contact heeft met de Spaanse en Portugese autoriteiten alvorens het zijn werkzaamheden afsluit.

Met betrekking tot institutionele vraagstukken

Onder dit hoofdstuk zou het hoofddoel van het Comité moeten zijn voorstellen te formuleren voor institutionele aanpassingen en verbeteringen, die een Gemeenschap met twaalf leden in staat stellen nu en in de toekomst efficiënt en slagvaardig te functioneren. Daarbij zullen onderzocht moeten worden de mogelijkheden die aanwezig zijn binnen het kader van de huidige verdragsteksten, alsook ontwikkelingen die verdragswijzigingen met zich mee brengen. Uitgangspunt dient te zijn dat de grondlijnen van de bestaande institutionele structuur gehandhaafd worden en waar mogelijk versterkt.

In het algemeen moet gestreefd worden naar een versterking van de effectiviteit van de Gemeenschapsorganen, te weten de Commissie, Raad en het Europees Parlement.

-- Voor wat betreft de Commissie

De Commissie zou wederom in grotere mate moeten gaan functioneren als motor en katalysator voor de besluitvorming van de Raad. Daartoe is nodig dat zij beschikt over een groot politiek gezag dat zij ontleent aan de wijze waarop zij een hechte band met het Europees Parlement kan vestigen en de wijze waarop zij haar verantwoordelijkheden ten uitvoer legt. Nederland meent dat het goed zou zijn indien de Commissie bij het begin van haar werk-

zaamheden een uitdrukkelijk vertrouwensvotum zou ontvangen. Een dergelijke investituur procedure zou een eerste stap vormen. Ernst zou ook dienen te worden gemaakt met een meer inhoudsvolle consultatie met het Europees Parlement aangaande de benoeming van een voorzitter van de Europese Commissie; dit werd reeds door de Europese Raad van Stuttgart voorzien. Voor wat betreft de tenuitvoerlegging van haar functie zou de Commissie meer gedelegeerd dienen te krijgen. Bovendien zou zij op actieve wijze haar rol als initiatiefnemer ook gedurende de gang van het besluitvormingsproces ten aanzien van de te onderscheiden agendapunten dienen ten uitvoer te leggen. Hiertoe is noodzakelijk dat de kwaliteit van President en Commissarissen zo hoog mogelijk is; dat de Commissarissen individueel een arbeidsterrein en verantwoordelijkheid hebben die overeenkomt met dat hoge niveau; en dat zij als een coherent team kunnen functioneren. Om dit te bereiken is het noodzakelijk dat het aantal Commissarissen beperkt wordt en wordt bepaald op één per lidstaat, dat wil zeggen maximaal twaalf.

-- Voor wat betreft besluitvorming in de Raad

- a) Geconstateerd moet worden dat besluitvorming in de Gemeenschap bij tijd en wijle ernstig wordt opgehouden door de notie dat vitale belangen van de lidstaten door besluitvorming zouden worden geschaad. Hoewel het vanzelfsprekend lijkt dat de lidstaten door hun aanvaarding van het Verdrag van Rome te kennen hebben gegeven dat voortgaande integratie in overeenstemming is met hun vitale belangen, moet de vraag hoe in het kader van een verdragsgetrouwe praktijk een oplossing voor de geconstateerde moeilijkheid kan worden gevonden bespreekbaar zijn, mits ook door andere partijen in dit debat dit probleem met eenzelfde openheid van geest wordt tegemoet getreden.

Tevens zou in het Comité bezien dienen te worden hoe een stroomlijning van de besluitvorming in de Raad over een breed vlak van onderwerpen kan worden bewerkstelligd onder meer door frequenter toepassing van besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid. Daarbij zou - deze lijn doortrekkend - ook in het Comité

aan de orde dienen te komen de verdragswijzigingen welke door de EG Commissie in haar zgn. fresco II werden voorgesteld en welke reeds een beduidende verbetering voor de Gemeenschap lijken te bevatten.

- b) In dit kader zou het Comité ook moeten bezien of het mogelijk is voortgang in de Gemeenschap te bevorderen door het ontwikkelen van beleid of het ondernemen van acties waaraan aanvankelijk niet alle lidstaten hun medewerking behoeven te geven. Dergelijke acties zouden derhalve wel in Gemeenschapskader geëntameerd worden en de beperkte gelding voor slechts enige lidstaten zou tijdelijk zijn. Essentiële onderdelen van de integratie zouden uiteraard niet voor dergelijke methodiek in aanmerking kunnen komen en deze gevallen zouden tot specifieke acties beperkt moeten blijven. Het ontstaan van aparte klassen van lidstaten wordt van Nederlandse zijde onaanvaardbaar geacht.
- c) Het Comité zou voorts aandacht dienen te besteden aan de suggesties uit het Rapport Tindemans van 1975 en het Rapport van de Drie Wijzen van 1979, aangaande het benoemen van rapporteurs die met een bepaald moeilijk dossier in Raadskader worden belast en tegengestelde belangen tot verzoening trachten te brengen. Zulks zou strekken tot verlichting van het voorzitterschap en kan het voordeel opleveren van een zekere continuïteit bij de afhandeling van een moeilijke en complexe aangelegenheid.

-- Voor wat betreft het Europees Parlement

Naar Nederlandse opvatting zijn twee fundamentele redenen aanwezig om de rol van het E.P. opnieuw te definiëren en het een meer belangrijke taak te geven, te weten

- 1) Het rechtstreeks betrekken van de Europese burgers bij de verkiezing van de leden van het E.P. is alleen zinvol indien deze burgers, via het Parlement, invloed kunnen krijgen op de inhoud van belangrijke besluiten, die hen rechtstreeks raken, en een zekere mate van controle kunnen uitoefenen op de uitvoerende organen;

- 2) Daar de nationale parlementen in de meeste lidstaten praktisch weinig invloed meer kunnen uitoefenen op het functioneren van de Gemeenschapsinstellingen, is er een gat gevallen in de democratische structuren van de lidstaten. Deze leemte kan alleen door het E.P. worden opgevuld.

Voor de komende discussies zou het van veel belang zijn, indien een zo groot mogelijk aantal lidstaten zich zou verenigen met de, in aanhef vermelde, twee hoofdargumenten voor versterking.

Vervolgens zou kunnen worden getracht nader te definiëren welke categorieën van gemeenschapswetgeving in hoge mate van rechtstreeks belang zijn voor de Gemeenschap als geheel en onttrokken aan de bevoegdheid van de nationale wetgevers.

Deze zouden in beginsel voor mede-wetgevende bevoegdheid van het E.P. in aanmerking komen.

Dit zou ook kunnen gelden voor de goedkeuring van belangrijke akkoorden tussen de E.G. en derde landen en van eventuele nieuwe toetredingsverdragen.

Voorts zouden de budgettaire bevoegdheden bestudeerd moeten worden. Daarbij kan enerzijds gedacht worden aan een "stroomlijning" met name wat betreft het voorkomen van impasses; ook het Parlement dient budgettaire discipline in acht te nemen. Anderzijds zou echter ook een verbreding van bevoegdheden ten gunste van het Parlement in overweging genomen dienen te worden. Afschaffing van het onderscheid tussen verplichte en niet-verplichte uitgaven gepaard met versterking van de elementen van budgettaire discipline zou bespreekbaar moeten zijn. Zulks mits tegelijkertijd - behalve de eerdergenoemde uitgebreide bevoegdheden als mede-wetgever - het E.P. ook een zekere mate van medezeggenschap zou krijgen t.o.v. de Gemeenschaps-inkomsten. Dit laatste zou betekenen dat toekomstige wijzigingen van het Eigen Middelen-besluit mede goedkeuring zouden behoeven van het E.P.

Het invoeren van een "Europese penning" door de Gemeenschap zou hogerbedoelde ontwikkeling bevorderen.

Met betrekking tot de materiële werkzaamheden

Het Comité zou kunnen constateren dat de integratie er allereerst mede gebaat is dat het Verdrag van Rome zo volledig mogelijk ten uitvoer wordt gelegd. Zij zou derhalve kunnen bevestigen de waarde van het huidige streven in de Raad om de interne markt te verdiepen en te verstevigen. De vestiging van de vrije dienstenmarkt, waaronder vervoersdiensten, lijkt het meest voor de hand liggende actieterrein waarmee de vrije markt conform het Verdrag van Rome thans wordt gecompleteerd.

Daarnaast zou het Comité kunnen bezien in hoeverre actieterreinen welke door de Gemeenschap reeds zijn ontwikkeld op basis van artikel 235 EG Verdrag nader kunnen worden omschreven en binnen het Verdrag nieuwe hoofdstukken kunnen gaan vormen. Hetzelfde geldt voor het Europees Monetair Systeem en een verdere regulering tot een vergrote economische convergentie in een Gemeenschap. Deze terreinen zouden aldus wellicht vruchtbaarder tot ontwikkeling worden gebracht. Hierbij ware niet over het hoofd te zien de materie waarvan artikel 220 van het Verdrag van Rome spreekt.

Deze verbreding van de werkzaamheden zou strekken tot een beter evenwicht in het activiteitenpatroon van de Gemeenschap. In het verleden heeft de uitbouw van het Gemeenschapsbeleid zeer op het landbouwbeleid gelegen. Hierbedoelde activiteiten zouden overigens, naar Nederlandse opvatting, voor wat betreft financiële consequenties binnen de bestaande budgettaire disciplines en middelen dienen te blijven.

Tenslotte zou de aandacht van het Comité kunnen uitgaan naar een aantal actieterreinen die reeds een indicatie opleveren dat zij zich lenen tot Europese samenwerking, en welke de activiteiten onder het Verdrag van Rome lijken te ondersteunen. Een uitbouw van de Europese samenwerking op die, hierbedoelde terreinen zou steeds

zo dienen te geschieden dat verdere ontwikkeling terzake kan plaatsvinden in het kader van een Europese Unie waarvan de Gemeenschap en het door haar gepresenteerde integratiemodel de hoofdstroom blijft.

Het lijkt overigens wenselijk dat het Comité hierbij welbewust een scheidslijn in acht neemt met het werkterrein van het eveneens in Fontainebleau voorziene ad hoc Comité aangaande het Europa voor de burger. De scheidslijn lijkt globaal gezien hierin gelegen dat laatstgenoemd Comité haar werkzaamheden vooral richt op manifestaties van Europese samenwerking tussen de lidstaten, terwijl het ad hoc Comité aangaande de Toekomst van de Gemeenschap zich concentreert op institutionele vraagstukken en op de ontwikkeling van (nieuwe) beleidsterreinen.

Leden Comité Dooge

<u>Voorzitter:</u>	Senator James Dooge:	Voorzitter van de Ierse Senaat, lid van Fine Gael en oud-minister
<u>België</u>	Fernand Herman:	Lid van het EP voor de CVP en oud-minister
<u>Denemarken</u>	Otto Moeller:	Secretaris-generaal van het Mi- nisterie van Buitenlandse Zaken
<u>BRD</u>	dr. Jürgen Ruhfus:	Staatssecretaris in het Auswär- tiges Amt
<u>Griekenland</u>	C. Varfis:	Lid van het EP voor Pasok en ex- staatssecretaris van Europese Za- ken
<u>Frankrijk</u>	dr. Maurice Faure:	Lid van de Senaat voor de Mouve- ment de Radicaux de Gauche (MRG), oud-minister van Binnen- landse Zaken, Europese Instellin- gen en Justitie en oud-voorzitter van de Commissie van Buitenland- se Zaken van de Assemblée.
<u>Italië</u>	M. Ferri:	Ex-lid van het EP voor de Sociaal- democratische partij en oud-voor- zitter van de institutionele com- missie van het EP. (door deze Commissie werd het ontwerp-ver- drag voor de Europese Unie (Spi- nelli) opgesteld) en oud-minister.
<u>Luxemburg</u>	J. Dondelinger:	Secretaris-generaal van het Mi- nisterie van Buitenlandse Zaken

en ex-Permanent-Vertegenwoor-
diger bij de Europese Gemeen-
schappen

<u>Nederland</u>	dr. W.F. van Eekelen:	Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken
<u>VK</u>	M. Rifkind:	Staatssecretaris in het Foreign Office
<u>Commissie</u>	drs. F.H.J.J. Andriessen:	Commissaris der Europese Ge- meenschappen en oud-minister